

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Białymstoku

LBI.410.006.03.2017
P/17/025

00593617

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Białymstoku
ul. Akademicka 4, 15-267 Białystok
T +48 85 874 81 00, F +48 85 874 81 33
lbi@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/17/025 – Współpraca szkół z rodzicami w realizacji zadań wychowawczych
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Białymstoku
Kontroler	Piotr Jurkin – starszy inspektor k.p., upoważnienie do kontroli nr LBI/41/2017 z 24 kwietnia 2017 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Zespół Szkół w Nowym Dworze, ul. Kolejowa 2, 16-205 Nowy Dwór ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Małgorzata Sasimowicz – Dyrektor Zespołu Szkół w Nowym Dworze ² (dowód: akta kontroli str. 3)

II. Ocena kontrolowanej działalności³

Ocena ogólna

Uzasadnienie oceny ogólnej

Szkoła w okresie objętym kontrolą⁴ poprawnie realizowała zadania wychowawcze. Zaniechanie jednak działań określonych m.in. w przepisach ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty⁵ (dalej: „uoso”) oraz ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela⁶ w znaczącym stopniu ograniczało kompetencje rady rodziców w tym zakresie.

Skuteczność stosowanych metod wychowawczych potwierdza wysoki odsetek uczniów (prawie $\frac{1}{3}$) promowanych do klasy programowo wyższej z wyróżnieniem⁷ oraz wysoki odsetek wzorowych i bardzo dobrych ocen zachowania, który w latach szkolnych 2014/2015 – 2015/2016 wynosił odpowiednio 75,7% i 65%. Szkoła aktywnie współpracowała z instytucjami lokalnymi. Zorganizowała wraz z nimi 41 przedsięwzięć związanych m.in. z kształtowaniem właściwych postaw uczniów, budowaniem poprawnej relacji w społeczności szkolnej, wdrażaniem i przestrzeganiem zasad bezpieczeństwa oraz promowaniem postaw proekologicznych.

Zaniechanie jednak ustawowych działań spowodowało, że rada rodziców:

- nie korzystała z przewidzianych w art. 54 ust. 4 uoso kompetencji do corocznego uchwalania (do 30 września danego roku szkolnego) programów wychowawczych i profilaktyki (opracowano je w roku szkolnym 2014/2015 na kolejne trzy lata),
- wybierana była z naruszeniem zasady tajności, określonej w art. 53 ust. 2 pkt 1 uoso,
- pozbawiona była możliwości opiniowania ocen dorobku zawodowego nauczycieli za okres odbywania przez nich stażu w procesie ubiegania się o kolejny stopień awansu zawodowego, ustalonej w art. 9c ust. 6 pkt 1 i 2 Karty Nauczyciela,
- nie miała możliwości zaopiniowania planów finansowych, mimo takiego uprawnienia wynikającego z art. 54 ust. 2 pkt 3 uoso,
- nie wypowiedziała się w roku szkolnym 2014/2015 w sprawie dodatkowych dni wolnych od zajęć dydaktycznych, gdyż dyrektor Szkoły nie występowała o opinię w tym zakresie,

¹ Zwany dalej: „Zespołem” lub „Szkołą”.

² Dyrektor M. Sasimowicz pełni tę funkcję od 29 sierpnia 2014 r.

³ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmierne utrudnione albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

⁴ Lata szkolne 2014/2015 – 2016/2017 (do dnia zakończenia kontroli).

⁵ Dz. U. 2016 r. poz. 1943, ze zm.

⁶ Dz. U. 2016 r. poz. 1379, ze zm.

⁷ Począwszy od klasy IV szkoły podstawowej, uczeń, który w wyniku klasyfikacji rocznej uzyskał z obowiązkowych zajęć edukacyjnych średnią rocznych ocen klasyfikacyjnych co najmniej 4,75 oraz co najmniej bardzo dobrą roczną ocenę klasyfikacyjną zachowania, otrzymuje promocję do klasy programowo wyższej z wyróżnieniem (tzw. świadectwo z czerwonym paskiem).

wbrew przepisom § 5 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 18 kwietnia 2002 r. w sprawie organizacji roku szkolnego⁸.

Ponadto w Szkole nie dostosowano programów wychowawczych do wymogów rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii⁹ oraz nie przygotowano propozycji zajęć z wychowania fizycznego do wyboru przez uczniów, czym naruszono przepisy § 3 ust. 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2011 r. w sprawie dopuszczalnych form realizacji obowiązkowych zajęć z wychowania fizycznego¹⁰. Nie uzgodniono też warunków działalności funkcjonujących na terenie Szkoły organizacji pozaszkolnych współuczestniczących w procesie wychowawczym młodzieży.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Współpraca szkoły z rodzicami i środowiskiem lokalnym w zakresie tworzenia optymalnych warunków do realizacji działalności wychowawczej

1.1. Współpraca szkoły z radą rodziców

Opis stanu
faktycznego

1. Uchwałą Rady Gminy Nowy Dwór¹¹ z 19 lipca 2002 r. utworzono Zespół Szkół w Nowym Dworze. W jego skład wchodzi: szkoła podstawowa z oddziałami przedszkolnymi oraz gimnazjum, które liczą odpowiednio dziewięć (w tym dwa przedszkolne) oraz trzy oddziały¹². W Zespole nie powołano rady szkoły, natomiast działa rada rodziców.

Obowiązujący w Szkole statut¹³ w § 15 pkt 8 zawierał zapisy określające kompetencje rady rodziców jako organu szkoły. Natomiast regulamin rady rodziców ustalał strukturę organizacyjną i tryb pracy rady (rozdział V i VI), zasady gromadzenia i wydatkowania funduszy (rozdział VII). W pkt 4 rozdziału IV regulaminu określono, że wybory do rady odbywają się w głosowaniu jawnym, co szerzej opisano w dalszej części wystąpienia pokontrolnego, w sekcji „Ustalone nieprawidłowości”.

W skład rady rodziców Zespołu wchodziły osoby wybrane do rad oddziałowych. Spośród nich wybierano prezydium i komisję rewizyjną. Jak oświadczyła przewodnicząca rady: „Dyskusje na zebraniach rady rodziców nigdy nie były dokumentowane. Sporządzono jedynie protokół z wyborów do prezydium i komisji rewizyjnej”.

(dowód: akta kontroli str. 4-6, 8-51, 64-66)

2. Rada rodziców posiadała oddzielne konto bankowe, z którego realizowała wydatki (nie przekazywano środków finansowych na rzecz Szkoły). Corocznie sporządzano rozliczenie finansowe za dany rok szkolny, obejmujące przychody i wydatki. Informacje o prowadzonej działalności nie były upowszechniane. Z ankiety przeprowadzonej w trakcie kontroli NIK wśród rodziców uczniów wynika, że 56% z nich nie czuje się dostatecznie poinformowanych o działalności prowadzonej przez radę rodziców. Dyrektor wyjaśniła, że: „Rada rodziców nigdy nie zwracała się do mnie o umieszczenie na stronie internetowej szkoły czy tablicy ogłoszeń informacji dotyczących działalności rady w szkole, w tym rozliczeń finansowych. Z rozmów z rodzicami wiem, że kilkakrotnie się zdarzyło, że rodzice prosili o wgląd do sprawozdań finansowych rady i je otrzymywali”. W skład rady rodziców nie wchodziły osoby zatrudnione w Zespole. (dowód: akta kontroli str. 6, 52-53, 67-68, 208-209)

Dokumentacja finansowa oraz organizacyjna rady rodziców była przechowywana u przewodniczącej rady. W latach szkolnych 2014/2015 – 2015/2016 roczna składka na fundusz rady rodziców wynosiła 40 zł na pierwsze dziecko, 35 zł na drugie i 30 zł

⁸ Dz. U. Nr 46 poz. 432, ze zm. Rozporządzenie zwane dalej: „rozporządzeniem w sprawie organizacji roku szkolnego”.

⁹ Dz. U. poz. 1249. Rozporządzenie zwane dalej: „rozporządzeniem w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach działalności profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii”.

¹⁰ Dz. U. Nr 175 poz. 1042. Rozporządzenie zwane dalej: „rozporządzeniem w sprawie form realizacji zajęć z wychowania fizycznego”.

¹¹ Uchwała Nr XXXV/204/02 w sprawie utworzenia Zespołu Szkół w Nowym Dworze.

¹² Na dzień 10 maja 2017 r. oba oddziały przedszkolne liczyły 27 dzieci. Do szkoły podstawowej i gimnazjum uczęszczało odpowiednio 125 i 57 uczniów.

¹³ Przyjęty uchwałą nr 4/2015/2016 Rady Pedagogicznej Zespołu Szkół w Nowym Dworze w dniu 28 sierpnia 2015 r.

na kolejne. Każde następne dziecko było zwolnione z opłat. W roku szkolnym 2016/2017 wysokość składki ustalono na 50 zł na każde dziecko.

W roku szkolnym 2015/2016 wpływy na konto rady rodziców wyniosły 9.122,45 zł, z tego 6.610 zł pochodziło ze składek rodziców, 2.500 zł z wpłaty od ubezpieczyciela (PZU), 50 zł z darowizny, 2,45 zł z odsetek bankowych. Kwota niewydatkowanych środków z poprzedniego roku szkolnego wyniosła 5.914,40 zł. Na cele określone w regulaminie wydatkowano 13.765,85 zł¹⁴. Na dzień 9 maja 2017 roku przychody rady rodziców z tytułu składek od rodziców wyniosły 5.200 zł.

Zdaniem 60% ankietowanych rodziców uczniów Szkoły, składki na fundusz rady rodziców nie miały charakteru dobrowolnego. (dowód: akta kontroli str. 52, 208-209)

3. W latach szkolnych 2014/2015 – 2015/2016 w Zespole przeprowadzono odpowiednio dwie i trzy oceny dorobku zawodowego nauczycieli. Dyrektor Szkoły nie zasięgała opinii rady rodziców w sprawie ocen dorobku zawodowego nauczycieli za okres odbywania przez nich stażu w procesie ubiegania się o kolejny stopień awansu zawodowego, co szerzej opisano w dalszej części wystąpienia pokontrolnego, w sekcji „Ustalone nieprawidłowości”.

Rada rodziców w okresie objętym kontrolą nie korzystała ze swych kompetencji dotyczących wnioskowania o ocenę pracy nauczycieli zatrudnionych w Szkole.

W pracach, powołanej¹⁵ przez Wójta Gminy Nowy Dwór, komisji konkursowej do wyłonienia kandydata na stanowisko Dyrektora Zespołu Szkół brał udział przedstawiciel rady rodziców.

(dowód: akta kontroli str. 6, 51, 72-76)

4. Na terenie Szkoły działały dwie organizacje wspierające działalność wychowawczą¹⁶. Dyrektor Szkoły nie uzgodniła z nimi warunków prowadzonej działalności, a rada rodziców nie wydawała opinii o działalności podejmowanej w Szkole, co szerzej opisano w dalszej części wystąpienia pokontrolnego, w sekcji „Ustalone nieprawidłowości”.

(dowód: akta kontroli str. 6, 51, 192-193)

5. W latach szkolnych 2014/2015 – 2016/2017 Dyrektor Szkoły nie występowała do rady rodziców o zaopiniowanie planu finansowego na dany rok, co szerzej opisano w dalszej części wystąpienia pokontrolnego, w sekcji „Ustalone nieprawidłowości”.

(dowód: akta kontroli str. 6)

6. W Zespole nie wprowadzono obowiązku noszenia przez uczniów jednolitego stroju na terenie Szkoły, a rada rodziców nie wnioskowała do Dyrektora o jego wprowadzenie. Statut w § 43 ust. 3 pkt 18 zobowiązywał uczniów do noszenia stroju stosownego do miejsca, w którym przebywają i warunków atmosferycznych. Strój nie mógł naruszać zasad dobrego wychowania. W dniach uroczystości szkolnych obowiązywał strój galowy.

(dowód: akta kontroli str. 6, 12-50)

7. W okresie objętym kontrolą do Szkoły nie wpłynęły skargi oraz wnioski od rodziców, uczniów, osób fizycznych czy organów administracji publicznej dotyczące działalności Szkoły w kwestiach wychowawczych. Także rada rodziców nie kierowała w tym okresie do Dyrektora wniosków w sprawach Szkoły. W latach szkolnych 2014/2015 – 2016/2017 nie było przypadków odwołań od ocen pracy poszczególnych nauczycieli zatrudnionych w Zespole. Również rodzice uczniów nie odwoływali się od rocznych ocen zachowania. W okresie objętym kontrolą nie prowadzono prac dotyczących nadania Szkole imienia.

W ww. okresie Dyrektor Szkoły nie przygotowywała propozycji zajęć z wychowania fizycznego do wyboru przez uczniów, uwzględniających, m.in.: potrzeby zdrowotne uczniów, ich zainteresowania oraz osiągnięcia w danym sporcie. Nie skorzystano również z możliwości powołania do uczestnictwa w pracach zespołu powypadkowego członków

¹⁴ Wydatkowano: 1.660 zł na zakup krzesel i stolików szkolnych, 379,90 zł na naprawę sprzętu RTV i drukarki do pokoju nauczycielskiego, 2.316,09 zł na zakup urządzenia wielofunkcyjnego – kopiarki, 3328,33 zł m.in. na materiały biurowe, dekoracje do sali gimnastycznej, tablice demonstracyjne, koszulki sportowe dla uczniów biorących udział w zawodach sportowych, ramy do obrazów (eksponizacje uczniów na korytarzach Szkoły), flagę narodową, tablicę korkową, 1.781,97 zł na potrzeby imprez i uroczystości szkolnych, 1.210 zł na kwiaty, wieńce i wianki, 1.834,18 zł na nagrody dla uczniów na zakończenie roku szkolnego, 472,69 zł na opłaty za udział w konkursach i zawodach sportowych, 500 zł na zakup piłek sportowych i 282,69 zł na prowizję banku.

¹⁵ Zarządzenie Nr 37/15 Wójta Gminy Nowy Dwór z 10 czerwca 2015 r. w sprawie powołania komisji konkursowej do wyłonienia kandydata na stanowisko Dyrektora Zespołu Szkół w Nowym Dworze.

¹⁶ Drużyna harcerska „Złote Lwy” (17 członków) oraz młodzieżowa drużyna Ochotniczej Straży Pożarnej (ośmiu członków).

radę. Ponadto w roku szkolnym 2014/2015 przy ustalaniu dodatkowych dni wolnych od zajęć dydaktycznych nie zasięgnięto opinii rady rodziców, co szerzej opisano poniżej, w sekcji „Ustalane nieprawidłowości”. (dowód: akta kontroli str. 6, 52, 179)

Ustalane
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W pkt 4 rozdziału IV Regulaminu Rady rodziców określono, że wybory do rady odbywają się w głosowaniu jawnym na zasadach ustalonych przez rodziców, co naruszało art. 53 ust. 2 pkt 1 uoso, zgodnie z którym odbywać się one powinny w sposób tajny. Dyrektor Szkoły wyjaśniła: *„Nie miałam świadomości o takich zapisach. Nie weryfikowałam uchwał podejmowanych przez radę rodziców z naszej szkoły. Nigdy nie zostałam zaproszona na zebranie rady rodziców. Takie zapisy mogły być wynikiem nieznamośności przepisów prawa w tym zakresie. Poproszę przewodniczącą o dostosowanie regulaminu rady rodziców do wymogów art. 53 ust. 1 pkt 1 ustawy o systemie oświaty. Podkreślam, że wszystkie dokumenty organizacyjne i finansowe przechowywane są poza szkołą u przewodniczącej rady rodziców (...)”*. (dowód: akta kontroli str. 6, 53-63)
Zgodnie z art. 39 ust. 1 pkt 1 uoso na dyrektora ciąży obowiązek nadzoru nad legalnością działań podejmowanych w Szkole.
2. Dyrektor Szkoły w okresie objętym kontrolą nie występowała do rady rodziców o opinie w sprawie przeprowadzanych ocen dorobku zawodowego nauczycieli za okres odbywania przez nich stażu w procesie ubiegania się o kolejny stopień awansu zawodowego, co było niezgodne z art. 9c ust. 6 pkt 1 i 2 Karty Nauczyciela. Z wyjaśnień Dyrektora wynika, że wynikało to z przeoczenia. (dowód: akta kontroli str. 6, 8-10)
3. Dyrektor nie uzgodniła warunków działalności na terenie Szkoły dwóch organizacji młodzieżowych, wspierających działalność wychowawczą. Nie uzyskały one również pozytywnych opinii rady pedagogicznej i rady rodziców w tym zakresie, co było niezgodne z art. 56 ust. 2 uoso. Dyrektor Szkoły wyjaśniła: *„Nie wiedziałam, że wymagana jest taka opinia. Nigdy jej nie wydawałam. Nie spotkałam się również z takim dokumentem w prowadzonej w zespole szkół dokumentacji”*. (dowód: akta kontroli str. 6, 8-10)
4. W latach szkolnych 2014/2015 – 2016/2017 Dyrektor Szkoły nie przedkładała radzie rodziców do zaopiniowania planów finansowych na poszczególne lata, co naruszało art. 54 ust. 2 pkt 3 uoso. Wyjaśniła, że: *„Nieprzedkładanie planów finansowych do zaopiniowania radzie rodziców wynikało z przeoczenia tego obowiązku”*. (dowód: akta kontroli str. 6, 8-10)
5. W okresie objętym kontrolą Dyrektor Zespołu nie przygotowywała propozycji zajęć z wychowania fizycznego do wyboru przez uczniów, uwzględniających m.in.: potrzeby zdrowotne uczniów, ich zainteresowania oraz osiągnięcia w danym sporcie, mimo takiego wymogu określonego w § 3 ust. 2 rozporządzenia w sprawie form realizacji obowiązkowych zajęć z wychowania fizycznego. W sprawie powyższego zaniechania Dyrektor Szkoły wyjaśniła, że: *„Wynikało to z przeoczenia oraz dużej ilości innych obowiązków”*. (dowód: akta kontroli str. 6, 8-10)
6. W roku szkolnym 2014/2015 przy ustalaniu dodatkowych dni wolnych od zajęć dydaktycznych Dyrektor Szkoły nie zasięgnęła opinii rady rodziców, chociaż taki obowiązek nakłada § 5 ust. 1 rozporządzenia w sprawie organizacji roku szkolnego. Dyrektor wyjaśniła, że: *„Był to pierwszy rok gdy pełniłam funkcję dyrektora placówki. Wtedy jeszcze nie wiedziałam o konieczności zasięgania opinii rady rodziców w tym zakresie”*. (dowód: akta kontroli str. 8-10, 52, 196-197)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę na możliwość powoływania w skład zespołu powypadkowego przedstawiciela rady rodziców, do czego upoważnia Dyrektor Szkoły przepis § 43 ust. 7 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa oraz higieny. Dyrektor wyjaśniła, że: *„Nie wiedziałam, że udział w pracach zespołu powypadkowego mogli brać przedstawiciele rady rodziców. Brak takich propozycji z mojej strony wynikał z nieznamośności przepisów prawa w tym zakresie”*. (dowód: akta kontroli str. 6, 8-10)

1.2. Współpraca szkoły ze środowiskiem lokalnym w realizacji zadań wychowawczych

Opis stanu faktycznego

1. Na terenie Zespołu od 2003 roku funkcjonuje drużyna ZHP, a od stycznia 2017 roku młodzieżowa drużyna Ochotniczej Straży Pożarnej (dalej: „OSP”). Dyrektor Szkoły wyjaśniła: *„Obiema organizacjami opiekują się osoby nie będące pracownikami/nauczycielami zespołu szkół. Nie mam wglądu w ich plany zajęć czy prowadzoną przez opiekunów tych drużyn dokumentację organizacyjną związaną z ich działalnością. W celu wspierania działań tych organizacji drużynie harcerskiej udostępniono pomieszczenie, które zostało przez młodzież zaadaptowane na harcówkę, zaś na spotkania drużyny OSP udostępniania jest sala lekcyjna”.*

(dowód: akta kontroli str. 8-10, 77-78, 192-193, 202)

W latach szkolnych 2014/2015 – 2016/2017 lokalna drużyna harcerska uczestniczyła w czterech przedsięwzięciach zorganizowanych przez Szkołę, m.in. zabezpieczała trasę „Biegu ku wolności z Janem Pawłem II” oraz opiekowała się gośćmi z innych placówek szkolnych w trakcie akcji „Jak nie czytam, jak czytam”. Ponadto drużyny i druhowie w grudniu 2016 roku przygotowali w Szkole spotkanie kolędowe, w celu podtrzymywania tradycji wspólnego śpiewania kolęd.

(dowód: akta kontroli str. 77-78)

2. Szkoła aktywnie współpracowała z lokalnymi instytucjami¹⁷, w tym. Policją, Strażą Graniczną, Biebrzańskim Parkiem Narodowym, Nadleśnictwem Czarna Białostocka, Nowodworskim Ośrodkiem Kultury, Powiatową Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną w Sokółce, Muzeum Regionalnym w Lipsku.

W zakresie działalności wychowawczej realizowano projekty we współpracy, m.in. z Nadleśnictwem Czarna Białostocka („Dzień Ziemi”, „Akademia Przyjaciół Pszczół”) oraz przeprowadzano zajęcia edukacyjne związane z poznaniem lokalnej flory i fauny, a także zapoznano się z zasadami bezpiecznego poruszania w lesie (działania skierowane były do uczniów szkoły podstawowej).

Wspólnie z Biebrzańskim Parkiem Narodowym (dalej: „BbPN”) zrealizowano projekty edukacyjne: „Elementarz ekologa”, „Zwiastuny wiosny w Biebrzańskim Parku Narodowym”, „Poławiacze u źródeł Biebrzy”, których celem była, m.in. obserwacja oraz oznaczanie flory i fauny¹⁸. Zajęcia w terenie prowadzili edukatorzy BbPN.

We współpracy z Białostockim Muzeum Wsi, Nowodworskim Ośrodkiem Kultury, Strażą Graniczną, Książnicą Podlaską realizowano projekt „Bobra Wielka – by czas nie zaćmił pamięci”, celem którego było ocalenie od zapomnienia lokalnego miejsca kultury i ludzi z nim związanych. W efekcie uczniowie zapoznali się z losami rodziny Tomaszewskich, zorganizowano spotkanie z ostatnią żyjącą właścicielką majątku w Bobrze Wielkiej, pozyskano ilustracje i prywatne materiały archiwalne, przesłuchano cykl reportaży przekazanych przez lokalną stację radiową, przygotowano wystawę tematyczną na korytarzach Szkoły.

Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Sokółce współuczestniczyła w projektach: „Nie pal przy mnie, proszę” i „Światowy dzień HIV/AIDS”, skierowanych odpowiednio do uczniów i rodziców szkoły podstawowej oraz gimnazjum.

W celu podniesienia poziomu bezpieczeństwa, przy udziale Powiatowej Komendy Policji, przeprowadzono pogadanki uświadamiające konsekwencje stosowania przemocy, w trakcie których omawiano m.in. zjawisko agresji oraz przedstawiono sposoby radzenia sobie z tymi problemami. Policjanci z Dąbrowy Białostockiej przygotowali i przedstawili cykl spotkań dotyczących zasad bezpiecznego poruszania się po drodze i korzystania z numerów alarmowych oraz poznania ich pracy.

Zaproszony Katolicki Ośrodek Wychowania i Terapii Uzależnień dla Młodzieży przygotował spotkania dla rodziców i uczniów, omawiające najczęstsze błędy popełniane w procesie wychowania i omawiające trudności wieku dorastania.

We współpracy z gminą oraz lokalnymi mieszkańcami zorganizowano wystawę fotograficzną „Mieszkańcy gminy Nowy Dwór na starych fotografiach”.

¹⁷ W okresie objętym kontrolą zrealizowano 41 przedsięwzięć we współpracy z lokalnymi instytucjami.

¹⁸ Projekt ten skierowany był do uczniów szkoły podstawowej i gimnazjum.

Ustalono
nieprawidłowości

Ocena cząstkowa

Pod patronatem augustowskiego schroniska dla zwierząt przeprowadzono zbiórkę karmy i kocy dla jego podopiecznych. Organizowano spotkania, m.in.: z instruktorem modelarstwa, pilotem szybowcowym oraz innymi mieszkańcami gminy: pszczelarzem (przeprowadzono warsztaty wyrobu świec), czy osobą wypiekającą chleb metodą tradycyjną.

(dowód: akta kontroli str. 79-109, 207)

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

W Szkole nie stworzono optymalnych warunków do współpracy z radą rodziców. Zaniechanie ustawowych obowiązków spowodowało ograniczenie kompetencji rady, która nie mogła wyrazić opinii o pracy nauczycieli i planach finansowych, zaś w roku szkolnym 2014/2015 opinii w sprawie dodatkowych dni wolnych od zajęć dydaktycznych. Nie uzgodniono także warunków działalności dwóch organizacji funkcjonujących na terenie Szkoły (drużyny harcerskiej i młodzieżowej drużyny OSP), a wbrew obowiązkowi nie przygotowywano propozycji zajęć z wychowania fizycznego do wyboru przez uczniów. NIK pozytywnie ocenia zaangażowanie w proces wychowawczy instytucji lokalnych i organizacji pozaszkolnych.

2. Aktywność rady rodziców w zakresie kształtowania programów wychowawczego i profilaktyki

Opis stanu
faktycznego

W roku szkolnym 2014/2015 rada rodziców, zgodnie z art. 54 ust. 2 pkt 1 i ust. 4 uoso, uchwałą nr 3/2015/2016 z 30 września 2014 r. zatwierdziła programy: wychowawczy i profilaktyki dla Szkoły Podstawowej i Gimnazjum w Nowym Dworze¹⁹. Na podstawie tych opracowań przygotowywano wewnętrzne plany wychowawcze i profilaktyki na poszczególne lata.

W kolejnych dwóch latach szkolnych do 30 września rada rodziców nie uchwalała programów wychowawczych, zaś na rok szkolny 2015/2016 programu profilaktyki. Dyrektor Zespołu w uzgodnieniu z organem sprawującym nadzór pedagogiczny nie ustalała w tym okresie własnych programów z tego zakresu, co szerzej opisano w dalszej części wystąpienia pokontrolnego, w sekcji „Ustalono nieprawidłowości”.

W związku z wymogiem określonym w § 8 rozporządzenia w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach działalności profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii, 15 września 2016 r. rada rodziców zatwierdziła program profilaktyki dostosowany do przepisów ww. rozporządzenia (program przeznaczono do czteroletniego cyklu kształcenia). Nie zaktualizowano natomiast zapisów programu wychowawczego do treści powyższego rozporządzenia, co szerzej opisano w dalszej części wystąpienia pokontrolnego, w sekcji „Ustalono nieprawidłowości”. (dowód: akta kontroli str. 110-179)

Analiza programów wychowawczych wykazała, że skierowane one były do uczniów. Natomiast programy profilaktyki przewidywały działania / zadania w stosunku do całej społeczności szkolnej (odbiorcami ich byli uczniowie, nauczyciele, wychowawcy, pedagog szkolny, pozostali pracownicy oraz rodzice). Oba programy dostosowano do potrzeb rozwojowych uczniów i środowiska, w którym młodzież przebywała. Określały one m.in. cele oraz metody realizacji. Nie wyznaczono w nich jednak mierników skuteczności i wydajności, umożliwiających ocenę stopnia osiągnięcia celów, a także mierników skuteczności i trwałości działań podejmowanych w ramach poszczególnych programów (wyjątkiem były mierniki skuteczności przewidziane w programie wychowawczym opracowanym dla Szkoły Podstawowej). Nie określono też sposobu monitorowania działań w celu ustalenia wniosków umożliwiających skorygowanie zamierzeń. W konsekwencji w latach 2014/2015 – 2016/2017 nie korygowano i nie zmieniano ich treści. Terminy realizacji poszczególnych działań ujmowano w planach wychowawczych i profilaktyki na poszczególne lata szkolne. Dyrektor wyjaśniła, że: „(...) Nie dokonywano oceny działań profilaktycznych dla obu szkół oraz wychowawczych dla uczniów gimnazjum pod kątem skuteczności oraz adekwatności, z powodu braku w programach stosownych mierników umożliwiających dokonywanie takich ocen, zaś ocena skuteczności programu wychowawczego dla uczniów szkoły podstawowej zostanie przeprowadzona z końcem tego roku szkolnego”. Dodała, że: „Przyjęte programy

¹⁹ W § 1 ww. uchwały stwierdzono, że programy zatwierdzono na lata szkolne 2014/2015 – 2016/2017.

(wychowawczy i profilaktyki dla szkoły podstawowej i gimnazjum) zostały opracowane przez pedagoga szkolnego przy udziale poszczególnych nauczycieli pracujących z młodzieżą w szkole podstawowej i gimnazjum oraz zatwierdzone przez radę pedagogiczną Zespołu Szkół. Następnie projekty tych programów (wychowawczy i profilaktyki dla szkoły podstawowej i gimnazjum z września 2014 r. oraz Szkolny Program Profilaktyczny opracowany dla Zespołu Szkół we wrześniu 2016 r.) zostały przekazane do zaopiniowania radzie rodziców, która to nie wniosła do przedłożonych dokumentów żadnych uwag. (...) Członkowie rady rodziców nie uczestniczyli w powstawaniu /przygotowywaniu tych programów. Nie proponowałam żadnemu z członków rady rodziców uczestnictwa w pracach nad programami wychowawczym i profilaktycznym, ponieważ nie sądziłam, że któryś z członków rady rodziców będzie zainteresowany tym tematem. (...). Po zapoznaniu się z nimi, żaden z członków rady rodziców nie wniósł uwag, tak więc zostały one przez radę przyjęte w przedłożonej formie". (dowód: akta kontroli str. 8-10, 53, 110-148, 179)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Rada rodziców Zespołu Szkół w latach szkolnych 2015/2016 i 2016/2017 nie uchwalała programów wychowawczych dla Szkoły Podstawowej i Gimnazjum, a w roku szkolnym 2015/2016 – programu profilaktyki. Dyrektor Szkoły nie dopełniła wymogu określonego w art. 54 ust. 4 uoso i nie ustanowiła, w uzgodnieniu z organem sprawującym nadzór pedagogiczny, własnych opracowań z tego zakresu. Dyrektor wyjaśniła, że: *„(...) Powodem nieopracowywania w poszczególnych latach szkolnych programów wychowawczych było przeoczenie. W przekonaniu moim i grona pedagogicznego Zespołu Szkół ww. programy wychowawczy i profilaktyczny (...) zostały opracowane na trzy lata szkolne (od 2014/2015 do 2016/2017). Rokrocznie przygotowaliśmy tylko plany pracy. W konsekwencji nie opracowywałam też programów, o których mowa w art. 54 ust. 4 ustawy o systemie oświaty". (dowód: akta kontroli str. 8-10, 110-179)*
2. Szkoła zaniechała obowiązku dostosowania programu wychowawczego do przepisów rozporządzenia w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach działalności profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii, mimo takiego wymogu określonego w § 8 powołanego rozporządzenia. Dyrektor Szkoły wyjaśniła, że: *„Spowodowane to było przeoczeniem. Podkreślam, że dostosowaliśmy do wymogów ww. rozporządzenia program profilaktyczny, co w konsekwencji wiązało się z opracowaniem go od nowa". (dowód: akta kontroli str. 8-10, 179)*

Ocena częściowa

Szkoła dysponowała programami wychowawczymi i profilaktyki, uchwalonymi w roku szkolnym 2014/2015 przez radę rodziców. W kolejnych dwóch latach szkolnych rada rodziców nie uchwaliła programów wychowawczych, zaś na rok szkolny 2015/2016 – programu profilaktyki. Pozostawienie ich od kilku lat w niezmienionej formie i treści, wskazuje na brak aktywności rady rodziców w inicjowaniu nowych metod oddziaływania wychowawczego. Dopiero 15 września 2016 r. rada rodziców przyjęła program profilaktyki dostosowany do wymogów rozporządzenia w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach działalności profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii. Nie zaktualizowano natomiast do wymogów ww. rozrządzenia programu wychowawczego. Dyrektor Szkoły nie ustalała, w uzgodnieniu z organem sprawującym nadzór pedagogiczny, tymczasowych własnych programów, do czego była zobowiązana przepisem art. 54 ust. 4 uoso. Przyjęte w roku szkolnym 2014/2015 programy: wychowawcze i profilaktyki dostosowane były do potrzeb rozwojowych uczniów i środowiska oraz dotyczyły całej społeczności szkolnej, wyznaczały zadania uczniom, wychowawcom klas, nauczycielom przedmiotów, pedagogowi szkolnemu. Zawierały treści wynikające ze statutu, kształtujące u uczniów postawy sprzyjające rozwojowi indywidualnemu i społecznemu. Nie przewidziano w nich jednak mierników umożliwiających ocenę stopnia osiągnięcia celów, skuteczności oraz trwałości podejmowanych działań.

3. Efekty wychowania

1. Programy profilaktyczne i wychowawcze określały problemy (oddzielnie dla młodzieży Gimnazjum i Szkoły Podstawowej) występujące wśród uczniów Zespołu. W kolejnych programach profilaktyki wskazano odpowiednio pięć²⁰ i siedem²¹ zagadnień wychowawczych wymagających podjęcia pracy pedagogicznej, zaś w programach wychowawczych – sześć²² i pięć²³.

Realizację obu programów omawiano w trakcie rad pedagogicznych (dwa razy w trakcie kolejnych lat szkolnych). Sprawozdania sporządzała pedagog szkolny na podstawie raportów / analiz wychowawców i nauczycieli oraz pracy własnej. Przedstawiano w nich szczegółową realizację poszczególnych zadań w odniesieniu do harmonogramów ujętych w planach na poszczególne lata szkolne. Przeprowadzano dyskusje, zgłaszano uwagi dotyczące sposobu realizacji założonych zadań.

Analiza przedmiotowych sprawozdań wykazała, że w poszczególnych latach szkolnych podejmowane przez Szkołę działania realizowano zgodnie z przyjętymi założeniami oraz dostosowano je do określonych celów i zidentyfikowanych problemów ujętych w planach. W sprawozdaniach przedmiotowe programy oceniano jedynie pod kątem realizacji założonych zadań. Nie oceniano skuteczności podjętych działań.

(dowód: akta kontroli str. 179-193)

W 2014 roku przeprowadzono badanie diagnostyczne (ankieta „Młodzi i substancje psychoaktywne 2014”) w Szkole Podstawowej i Gimnazjum. Wyniki wskazały, że uczniowie Zespołu nie spotykają się z problemem używania środków psychoaktywnych w swoim środowisku. Przebadano 46 uczniów gimnazjum, z których 98% zadeklarowało, że nigdy nie miało kontaktu / nie używało takich substancji, a 97%, że byłoby niemożliwe lub bardzo trudne ich zdobycie.

W październiku 2016 roku przeprowadzono ankietę „Mój czas wolny” wśród uczniów i rodziców Szkoły Podstawowej. Badanie wykazało, że młodzież preferuje spędzanie wolnego czasu przed telewizorem i komputerem (zwłaszcza chłopcy), a rodzice z powodu nadmiaru pracy (środowisko wiejskie) akceptują ten stan rzeczy.

(dowód: akta kontroli str. 192-193)

W roku szkolnym 2014/2015 w Szkole przeprowadzono ewaluację wewnętrzną w obszarach: „Czy respektowane są w szkole normy społeczne” i „Czy działania szkoły zapewniają uczniom bezpieczeństwo fizyczne i psychiczne”. W raporcie z ewaluacji zwrócono uwagę na nasilenie występowania zjawiska agresji słownej wśród uczniów. Najczęstszymi formami takiego zachowania było plotkowanie oraz obgadywanie. Stosunkowo często zdarzało się używanie przez uczniów wulgaryzmów, wyzwisk, a także wyśmiewanie się z innych osób. Zarekomendowano m.in.: [1] kształtowanie właściwych postaw i wskazywania wzorców zachowań w trakcie godzin wychowawczych, [2] podjęcie działań zmierzających do ograniczenia przypadków słownej przemocy, [3] zachęcanie uczniów do pełnego informowania dorosłych o takich sytuacjach, [4] zmobilizowanie rodziców do czynnego udziału w procesie wychowania młodego pokolenia poprzez udział w organizowanych przez Szkołę spotkaniach dotyczących np. dostępu do niepożądanych treści w Internecie. Zalecono również wprowadzenie w kolejnym roku szkolnym (2015/2016) programu profilaktyki zachowań agresywnych i przemocowych wśród dzieci i młodzieży, rekomendowanego przez MEN²⁴.

²⁰ [1] lekceważący stosunek uczniów do nauczycieli i pracowników szkoły, [2] brak zainteresowania nauką, [3] niski poziom osiągnięć szkolnych, [4] środki psychoaktywne, [5] agresja wśród uczniów.

²¹ [1] zwiększenie bezpieczeństwa uczniów w szkole i poza szkołą, [2] ograniczenie zachowań agresywnych, [3] rozwijanie umiejętności współżycia społecznego, [4] rozwijanie działań na rzecz propagowania zdrowego trybu życia, [5] profilaktyka uzależnień, [6] wzmocnienie motywacji uczniów do własnego rozwoju, [7] wdrażanie metod radzenia sobie w trudnych sytuacjach.

²² [1] kształtowanie wzorców dobrego zachowania, [2] tolerancja, przestrzeganie praw człowieka i ucznia, [3] rozwój samorządności uczniowskiej, [4] budowanie przyjaznych stosunków między nauczycielami i uczniami, [5] nawiązanie efektywnej współpracy z rodzicami, [6] profilaktyka uzależnień.

²³ [1] kształtowanie postaw moralnych i patriotycznych, [2] przygotowanie do świadomego odbioru kultury i sztuki, [3] samorządność uczniowska, [4] kształtowanie postaw proekologicznych, [5] współpraca z rodzicami.

²⁴ Ministerstwo Edukacji Narodowej.

W żadnym z kolejnych lat szkolnych w Zespole Szkół nie realizowano programu w zakresie profilaktyki zachowań agresywnych i przemocowych wśród dzieci i młodzieży rekomendowanego przez MEN. Dyrektor wyjaśnia: „Wynikało to z braku środków finansowych. Takie programy są odpłatne. W zamian realizowaliśmy bezpłatny program „Chronimy dzieci” opracowany przez fundację Dzieci Niczyje dotyczący profilaktyki przemocy i wykorzystywania seksualnego dzieci i młodzieży”.

W raportach z ewaluacji wewnętrznych przeprowadzonych w roku szkolnym w 2015/2016 w Szkole Podstawowej i w Gimnazjum odpowiednio w obszarach: „Szkoła wspomaga rozwój uczniów z uwzględnieniem ich indywidualnej sytuacji” oraz „Uczniowie nabywają wiadomości i umiejętności określone w podstawie programowej” nie poruszano zagadnień wychowawczych. Przedstawiono w nich m.in.: analizę osiągnięć edukacyjnych uczniów i działania Zespołu w zakresie wspomagania uczniów w nauce z uwzględnieniem ich możliwości rozwojowych. (dowód: akta kontroli str. 192-193)

W raporcie z ewaluacji całościowej z 2 października 2015 r., opracowanym przez wizytatorów Podlaskiego Kuratorium Oświaty stwierdzono, że Zespół spełniał wymagania określone we wszystkich badanych obszarach objętych ewaluacją w zakresie podstawowym. I tak:

1. W obszarze kształtowania podstaw i respektowania norm społecznych realizowane były programy wychowawczy i profilaktyczny, adekwatne do potrzeb uczniów i specyfiki lokalnego środowiska. Podejmowano działania mające na celu zapewnienie uczniom bezpieczeństwa fizycznego i psychicznego w Szkole, np.: tematykę godzin wychowawczych dostosowano do potrzeb uczniów, przeprowadzano rozmowy z dziećmi na temat bezpieczeństwa (pedagog, wychowawca), organizowano pogadanki z policjantami w temacie „Bezpieczna droga do szkoły”. Nie stwierdzono występowania zjawiska dyskryminacji. W opinii uczniów wszyscy traktowani byli równo. Jednocześnie nauczyciele podejmowali rozmowy z dziećmi na tematy związane z dyskryminacją ze względu na niepełnosprawność, religię, pochodzenie społeczne, płeć.
2. W obszarze prowadzenia działań związanych z wyrównywaniem szans edukacyjnych stwierdzono, że oferta zajęć pozalekcyjnych prowadzonych w Szkole uwzględniała wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci oraz przygotowanie do dalszego kształcenia. Organizowane zajęcia ukierunkowano głównie na pomoc w uzupełnianiu wiadomości i wyrównywaniu braków. Oferta zajęć wspierających była adekwatna do potrzeb, jednak w zakresie uzdolnień i zainteresowań dzieci nie w pełni odpowiadała oczekiwaniom.
3. W obszarze działań realizowanych przez Szkołę w zakresie promowania wartości edukacyjnych w społeczności lokalnej stwierdzono, że przedmiotowe działania skierowane były do całej społeczności szkolnej i lokalnego środowiska (rodziców, władz gminy oraz ogółu mieszkańców). Szkoła dbała o dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, promowała sport. Współpracowała z instytucjami i organizacjami lokalnymi. Organizowała spotkania lub lekcje z udziałem zaproszonych osób. Działania prowadzone były systematycznie we współpracy m.in. ze środowiskiem lokalnym, Policją, Strażą Graniczną.
4. W obszarze zarządzania Szkołą stwierdzono, że zapewniono odpowiednie warunki pracy, w tym korzystanie z pomocy naukowych podczas zajęć. Sale umożliwiały pracę indywidualną i zespołową, były wyposażone w podstawowy sprzęt i pomoce dydaktyczne. Dyrekcja Szkoły lub liderzy zespołów odpowiednio do potrzeb organizowali spotkania tematyczne, działania lub dyskusje nauczycieli dotyczące nauczania i uczenia się uczniów, doskonalenia zawodowego, relacji z uczniami, organizacji pracy, rozwiązywania problemów wychowawczych czy współpracy między nauczycielami. Nauczyciele brali udział w różnorodnych formach doskonalenia zawodowego.

(dowód: akta kontroli str. 192-193)

Wyniki badania ankietowego przeprowadzonego w trakcie kontroli NIK wśród odpowiednio 38 i 55 uczniów Szkoły Podstawowej i Gimnazjum wskazują, że kolejno 29 i 41 z nich lubi chodzić do Szkoły, gdzie mogą rozwijać swoje zainteresowania poprzez uczestnictwo w zajęciach pozalekcyjnych. W razie problemów wychowawczych lub osobistych 68,4% ankietowanych uczniów Szkoły Podstawowej i 58,1% uczniów Gimnazjum zwraca się

o pomoc do wychowawcy klasowego, zaś odpowiednio 51% i 73,6% w różnych trudnych sprawach korzysta z pomocy pedagoga szkolnego. Spośród 98 ankietowanych rodziców, 34,7% prace wychowawczą Szkoły oceniło bardzo dobrze, a 46,9% uważało ją za dostateczną. W opinii rodziców, Szkoła powinna w większym stopniu oddziaływać na uczniów w celu kształtowania następujących cech: poszanowanie wartości i godności ludzkiej (53,1% badanych), uczciwość szczerłość i prawdomówność (42,9%) oraz sprawiedliwości i tolerancję (37,8%). W zakresie wzmocnienia działań profilaktycznych 43,9% rodziców wskazało na potrzebę przeciwdziałania różnym formom agresji, a 34,7% na działania przeciwstawiające się presji rówieśniczej. (dowód: akta kontroli str. 208-213)

W Szkole organizowano spotkania z wychowawcami (w tym konsultacje indywidualne) oraz z nauczycielami poszczególnych przedmiotów. Odbływały się one nie rzadziej niż raz w semestrze, a frekwencja rodziców (w zależności od oddziału) w klasach 0 – III wynosiła od 58% do 100%, w klasach IV – VI od 57% do 95%, zaś w gimnazjum od 64% do 96% ogółu. Realizowano również indywidualne kontakty i konsultacje. W okresie objętym kontrolą rodzice uczniów z klas 0 – III kontaktowali się z nauczycielami 181 razu, z klas IV – VI – 63 razy, a z gimnazjum – 69 razy. (dowód: akta kontroli str. 214-219)

2. Na podstawie analizy zapisów w dziennikach lekcyjnych z lat szkolnych 2014/2015 – 2016/2017 stwierdzono, że wszystkich uczniów zapoznano z wewnątrzszkolnym systemem oceniania zachowania. Natomiast rodziców uczniów, w trakcie organizowanych przez wychowawców klas wywiadówek, ustnie zapoznawano z wewnątrzszkolnym systemem oceniania zachowania²⁶. Spośród 30 takich spotkań w ośmiu przypadkach nie udokumentowano zapoznania rodziców ze szkolnym systemem oceniania. Dyrektor wyjaśniła: „Wszyscy nauczyciele zostali zobowiązani do zapoznania rodziców z zasadami ocenia, w tym oceniania zachowania uczniów. Brak adnotacji o zapoznaniu rodziców z tymi zasadami wynika z nieuwagi części wychowawców. W przyszłości dopilnuję, aby wszyscy nauczyciele wywiązywali się z obowiązku informowania uczniów i rodziców o obowiązujących w szkole zasadach ocenia i odpowiednio to udokumentowali”.

(dowód: akta kontroli str. 8-10, 194-195)

W okresie objętym kontrolą w Zespole Szkół zatrudniony był pedagog szkolny w pełnym wymiarze godzin. Z jego dokumentacji wynika, że w latach szkolnych 2014/2015 – 2016/2017 (I semestr) zorganizowano odpowiednio 47, 64 i 47 spotkań z uczniami, z których 44, 59 i 45 dotyczyło konsultacji indywidualnych. Przeprowadzono też odpowiednio trzy, pięć i dwa spotkania z rodzicami dotyczące spraw wychowawczych.

(dowód: akta kontroli str. 203, 220-221)

W latach szkolnych 2014/2015 – 2015/2016 odpowiednio 64% i 73% uczniów klas IV – VI uzyskało wzorową lub bardzo dobrą ocenę zachowania, zaś 19% i 9% poprawną lub nieodpowiednią. Natomiast w Gimnazjum ocen wzorowych i bardzo dobrych wystawiono odpowiednio 84% i 59%, zaś poprawne i nieodpowiednie otrzymało 3% i 4% uczniów. Na I półrocze roku szkolnego 2016/2017 55% uczniów klas IV – VI Szkoły Podstawowej uzyskało ocenę wzorową lub bardzo dobrą, a 13% poprawną lub nieodpowiednią. W Gimnazjum wskaźnik ten wyniósł odpowiednio 37% i 35%. W ww. okresie żaden z uczniów Zespołu nie otrzymał oceny nagannej.

Frekwencja w okresie objętym kontrolą w Szkole Podstawowej wynosiła od 88,9% do 94,3%, zaś w Gimnazjum od 89% do 95%.

W latach szkolnych 2014/2015 – 2015/2016 po 33% uczniów klas IV – VI uzyskało promocję do następnej klasy z wyróżnieniem, zaś w Gimnazjum wskaźnik ten wyniósł odpowiednio 41% i 31% ogółu uczniów. W roku szkolnym 2014/2015 jeden uczeń Szkoły Podstawowej powtarzał klasę. Na I półrocze roku szkolnego 2016/2017 w Szkole Podstawowej wystawiono pięć ocen niedostatecznych, zaś w Gimnazjum było ich 48.

(dowód: akta kontroli str. 198-201)

²⁶ Ponadto na stronie internetowej Szkoły zamieszczono Statut, którego częścią był wewnątrzszkolny system oceniania.

Ustalone nieprawidłowości	W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.
Uwagi dotyczące badanej działalności	Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę, że nieocenianie skuteczności podjętych działań przewidzianych programami wychowawczym i profilaktycznym może utrudniać wyciąganie prawidłowych wniosków w zakresie osiąganych efektów, co w konsekwencji może mieć wpływ na prawidłowość przygotowywania kolejnych planów z tego zakresu. Dyrektor Szkoły wyjaśniła: <i>„Bardzo trudno jest oceniać efektywność i skuteczność procesu wychowawczego. Jest to działanie rozłożone na lata, na które szkoła nie ma znaczącego wpływu. Ciężar wychowania spoczywa głównie na rodzicach. Łatwiej dokonać oceny działań profilaktycznych. Nie ocenialiśmy programów wychowawczych i profilaktyki pod kątem ich efektywności oraz skuteczności podjętych działań, ponieważ w programach nie uwzględniliśmy mechanizmów / mierników umożliwiających taką ocenę”.</i> (dowód: akta kontroli str. 8-10, 192-193)
Ocena częściowa	W Szkole zdiagnozowano problemy wychowawcze oraz przeprowadzono ewaluację wewnętrzną dotyczącą działań zapewniających uczniom bezpieczeństwo i respektowanie norm społecznych. Realizacja programów wychowawczych i profilaktyki korzystnie oddziaływała na uczniów, o czym świadczy duża liczba ocen wzorowych i bardzo dobrych zachowania oraz wysoka frekwencja. Nie oceniano ich jednak pod względem skuteczności podejmowanych działań, co mogło m.in. utrudnić wyciąganie prawidłowych wniosków z ich realizacji. W razie problemów uczniowie mogli liczyć na pomoc wychowawców i pedagoga.
	IV. Wnioski
Wnioski pokontrolne	Przedstawiając powyższe oceny wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli²⁶, wnosi o: 1. Podjęcie działań w celu dostosowania regulaminu rady rodziców do przepisów prawa. 2. Przestrzeganie obowiązku zasięgania opinii rady rodziców dotyczących planów finansowych Szkoły i ocen dorobku zawodowego nauczycieli starających się o nadanie kolejnego stopnia awansu zawodowego. 3. Uzgodnienie warunków działalności organizacji młodzieżowych wspierających działalność wychowawczą, funkcjonujących na terenie Szkoły. 4. Przygotowywanie propozycji zajęć z wychowania fizycznego do wyboru przez uczniów, zgodnie z obowiązkiem wynikającym z przepisów rozporządzenia w sprawie form realizacji obowiązkowych zajęć z wychowania fizycznego. 5. Dostosowanie programu wychowawczego do przepisów rozporządzenia w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach działalności profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii. 6. Przygotowywanie na kolejne lata szkolne programów: wychowawczego i profilaktyki, stosownie do wymogów wynikających z art. 54 ust. 2 pkt 1 lit. a lub b oraz ust. 4 uoso.
	V. Pozostałe informacje i pouczenia
Prawo zgłoszenia zastrzeżeń	Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden kierownikowi jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli. Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK, kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Białymstoku.

²⁶ Dz. U. z 2017 r. poz. 524. Ustawa zwana dalej „ustawą o NIK”.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

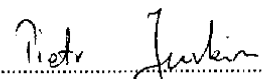
Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK, proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Białystok, dnia 14 czerwca 2017 r.

Kontroler:

Piotr Jurkin
starszy inspektor kontroli państwowej

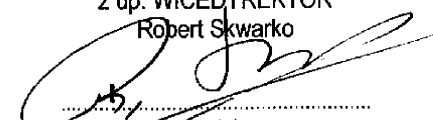

.....
podpis

DYREKTOR DELEGATURY

Najwyższej Izby Kontroli
w Białymstoku

z up. WICEDYREKTOR

Robert Skwarko

.....
podpis